

COLLOQVIVM SEPTIMVM DECIMVM

Persōnae: Iūlia, Mārcus

Iūlia Mārcum interrogat: “Quid vōs discitis apud magistrum?”

Mārcus sorōrī respondet: “Computāre discimus.”

Iūlia: “Tū docē mē computāre, Mārce!”

Mārcus: “Ego nōn possum tē docēre, nec enim sum magister.

Sed tē interrogāre possum. Ergō respondē mihi: Quot oculi sunt tibi?”

Iūlia statim respondet: “Duo.”

Mārcus: “Rēctē respondēs, Iūlia. Quot oculi sunt deō Iānō?”

Iūlia: “Nōnne eī quoque duo oculi sunt?”

Mārcus: “Nōn duo tantum, nam Iānus est deus cui duae faciēs sunt.”

Iūlia: “Quōmodo?”

Mārcus: “Est ut dīcō. In faciē eius priōre sunt duo oculi, et in faciē posteriōre alterī duo oculi sunt. Iānus simul ante sē et post sē aspicere potest.”

Iūlia: “Ergō Iānus quattuor oculōs habet, nam duo et duo sunt quattuor.”

Mārcus sorōrem laudat: “Rēctē respondēs, Iūlia. Bene computās.”

Iūliā tacente, Mārcus “Nōnne tū gaudēs” inquit “quod ā mē laudāris?”

Iūlia: “Gaudeō quod ā tē laudor, sed id quod interrogor nimis facile est. Ego nōn parvōs tantum numerōs sciō.”

Mārcus: “Ā parvīs numerīs incipere oportet. Nunc autem ad hoc respondē: Quot digitī sunt tibi?”

Iūlia digitōs manūs sinistrae numerat: “Ūnus, duo, trēs, quattuor, quīnque. In hāc manū sunt quīnque digitī.”

Mārcus: “Et in manū dextrā itē quīnque digitī sunt. Quot digitī sunt in duābus manibus tuīs?”

Iūlia: “Id nesciō.”

Mārcus: “Quot sunt quīnque et quīnque? Sī nescīs ad hoc respondēre, puella stulta es. Digitīs computā!”

Iūlia quemque digitum manūs dextrae tangit, dum numerōs dicit ā sex ūsque ad decem: “Sex, septem, octō, novem, decem.

Quīnque et quīnque sunt decem. Mihi sunt decem digitī.”

Mārcus: “Alterum respōnsum est rēctum — alterum nōn rēctum! Nec enim in manibus tantum, sed etiam in pedibus sunt digitī.

In duōbus pedibus tuīs tot digitī sunt quot in manibus: quot igitur digitī sunt tibi?”

Iūlia: “Tot digitōs numerāre nōn possum.”

Mārcus: “Quot sunt decem et decem?”

Iūlia: “Duodecim, putō; nec vērō certa sum.” Iūlia Mārcō respōnsum incertum atque prāvum dat.

Mārcus: “Duodecim? Id respōnsum prāvum ac stultum est! Nōn cōgitās antequam mihi respondēs, Iūlia; itaque prāvē ac stultē respondēs!”

Iūlia, quae lacrimās tenēre vix potest, “Sed nimis difficile est” inquit “id quod interrogor ā tē, Mārce; quamquam multum cōgitō, nōn possum rēctē respondēre.”

Mārcus: “Id quod tū ā mē interrogāris multō facilius est quam id quod nōs interrogāmur ā magistrō. Difficile nōn est numerāre omnēs digitōs suōs, et manuum et pedum. Incipe ab ūndecim!”

tot... quot = tam
multī... quam

Iūlia lacrimam dētergēns ab ūndecim numerāre incipit: “Ūndecim, duodecim, trēdecim, quattuordecim...” Hic puella numerāre dēsinit atque “Cēterōs” inquit “numerōs nesciō.”

Mārcus: “...quīndecim, sēdecim, septendecim, duodēvigintī, ūndēvigintī, vīgintī. Decem et decem sunt vīgintī. Tibi sunt vīgintī digitī.”

Iūlia frātre[m] laudat: “Tū bene computās, Mārce.”

Mārcus rīdēns “Laetor” inquit “quod ā sorōre meā laudor. Ā magistrō meō semper reprehendor, numquam laudor.”

Iūlia: “Vērūm nōn dīcis; nam sī bene computās, ā magistrō laudāris, nōn reprehenderis.”

Mārcus: “At ab illō magistrō ego numquam laudor. Diodōrus mē laudāre nōn vult, quamquam saepe rēctē respondeō.”

Iūlia: “Cūr tē laudāre nōn vult magister?”

Mārcus: “Quia mē malum discipulum esse putat. Ego vērō putō Diodōrum malum esse magistrum!”

Iūlia: “Quid? Nōnne doctus est magister tuus?”

Mārcus: “Nōn dīcō ‘eum indoctum esse’, nam is multās rēs scit quās nōs discipulī nescīmus; sed malus est magister, quia nihil nōs docēre potest. Cum ille tergum vertit, nōs eum rīdēmus atque aliās rēs agimus — nec enim magister post sē aspicere potest ut Iānus! Et cum ille ē librō suō recitat, nōs semper dormīmus!”

Iūlia: “Vōsne dormītis magistrō recitante?”

Mārcus: “Nōn possumus nōn dormīre, cum magister doctus ē magnō librō recitāre incipit.”

Iūlia: “Nōnne ā magistrō excitāminī?”

Mārcus: “Magister recitāns oculōs ā librō suō nōn tollit. Nihil igitur videt praeter librum, nihil audit praeter vōcem suam! Ergō nōs bene dormīmus, nec rūrsus excitāmur antequam is recitāre dēsinit; tum clāmōre magistrī irātī excitāmur, nec

modo verbis reprehendimur, sed etiam virgā verberāmur!”

Iūlia: “Sī magistrum rīdētis atque in lūdō dormītis, rēctē reprehendiminī et verberāminī, neque enim in lūdō dormire licet. Ego tē discipulum improbum nōn cōnsolor, quod tergum tibi dolet, at dēlector lacrimis tuis!”

Mārcus: “Putāsne mē lacrimāre? Immō magister mē lacrimantem facere nōn potest, etiam sī mē iterum atque iterum verberat. Ego putō brachium eius dextrum tam dolēre quam tergum meum!”